

Dragi čitaoci,

Pred Vama se nalazi Ekološka enciklopedija, nastala kao rezultat dugogodišnjeg rada, emprijskog istraživanja, primene rezultata visokoškolske nastave i razmene mišljenja i iskustava sa naučno-stručnih skupova i publikacija na nacionalnom i međunarodnom nivou, pripremljen za potrebe učenika, stuenata, laboranata, nastavnika, profesora, naučnih radnika, novinara, urednika na svim nivoima, za potrebe nastave, obuke, seminare, skupove, eko-radionice za sve subjekte u sistemu zaštite i unapređenja životne sredine.

U Enciklopediji, jedinstvenoj po mnogo čemu, daju se objašnjenja i korelacije odnosa za osnovne, često i ređe upotrebljavane ekološke termine, kao i pojmove koji se neposredno odnose na problematiku očuvanja i unapređenja radne i životne sredine u sistemu eko-bezbednosti.

Nadamo se da će ova eko-enciklopšedija/rečnik predstavljati korisnu publikaciju u Vašem svakodnevnom životu, edukaciji i obavljanju radnih zadataka i životnih obaveza.

Zbg toga su definicije i značenja nekih pojmove uža ili sa izvesnim prilagođenostima u odnosu na definicije, koje su uobičajene u fundamentalnim biološkim priručnicima. Posebna je novina u prikazu velikog broja slika, šema i tabela, koje na jedinstven način pronalaze uzroke, sagledavaju probleme i daju mogućnost izlaska iz labyrintha užasnih problema, do kojih smo došli u drugoj polovini XX i početkom XXI vijeka.

Želimo Vam zdrav životni ambijent, kvalitet života, bezbednost i zdravlje na radu i svaku sreću!

Predgovor

Mehanicistička paradigma i pojava ideje progrusa, omogućili su veliki razvoj nauke i racionalizma u razdoblju od XVIII do XIX veka, a zatim su doveli i do ekološke krize i ugrožavanja eko-bezbednosti u XX veku. Eko-problemima je doprinio stav o „neuništivosti materije“ i kartezijanski pragmatizam kao osnova utemeljenja modernog pogleda na svet, te antropocentrizam, prema kojem su ljudi najvažnija vrsta na svetu, da su njegovi gospodari i da je sve njima podređeno. Znanje i svest o eko-problemima, kakvi su zagađenje i degradacija životne sredine, demografski bum, urbani haos, narastanje opasnog otpada, nedostatak kvalitetne vode i hrane, iščezavanje pojedinih biljnih i životinjskih vrsta, često se mnogo brže registruje u formi svesti, nego što se znanja naučno utemeljuju. Tako, ekspanzija nauke o kvalitetu, dugo nije vodila računa o ekološkim komponentama kao parametrima kvaliteta ljudskog produkta.

Znanje i svest o eko-problemima, kakvi su zagađenje i degradacija životne sredine, demografski bum, urbani haos, narastanje opasnog otpada, nedostatak kvalitetne vode i hrane, iščezavanje pojedinih biljnih i životinjskih vrsta, često se mnogo brže registruje u formi svesti, nego što se znanja naučno utemeljuju. Tako, ekspanzija nauke o kvalitetu, dugo nije vodila računa o ekološkim komponentama kao parametrima kvaliteta ljudskog produkta.

Skoro i da ne postoje kompletne Ekološke enciklopedije na našim prostorima i okruženju, ali ono što postoji jesu rečnici određenih usko-stručnih disciplina-grana i pokušaji da se pojmovno objasne brojne eko-zakonitosti. Kroz ovaj Rečnik u slici i reči, pokušaćemo da vam bliže pojasnimo osnovnu terminologiju o zaštiti i unapređenju životne sredine, koji obuhvata širu oblast i gde se može pronaći (škola, fakultet, zavod, institut, internet, knjižara).

Stručni pojmovi-termini-skraćenice, redovno korišćeni u tekstovima o zaštiti životne sredine su neophodni za

precizno opisivanje i razumevanje sadržaja tekstova na srpskom jeziku, u okviru eko-obrazovanju mlađih, učenika i studenata, pre svega.

Zagađen um zagađuje prirodu i obratno. Sve vrste zagađenja mogu biti izbegnute, ako je svest zdrava. Ako je tako, hajde da počnemo... U nizu drugih, upravo i cilj ovog eko-rečnika je da pruži korisnicima osnovne pojmove i termine, koji se odnose na zaštitu i unapređenje radne i životne sredine, kvalitet života, bezbednost i zdravlje na radu i opšti progres.

Autori smatraju da izdavanje ovog modela knjige može efikasno da posluži čitaocima u sticanju novih i proširenje postojećih znanja, što je nov prilog našoj naučno-stručnoj literaturi, pošto se u proteklom periodu znatno proširilo polje istraživanja u ovoj oblasti biohemijskih i medicinskih nauka. Poseban akcenat je dat na shematski i tabelarni prikaz pojedinih korelacija, radi obuhvatnijeg sagledavanja eko-problematike.

Terminologijom enciklopedije/rečnika obuhvaćene su brojne oblasti-grana-podoblasti zaštite životne sredine, kao što su pojmovna određenja, vrste i karakteristike, ugroženost biosfere, iskorišćenje prirodnih bogatstava, zračenja u životnoj sredini, uzajamni odnosi organizama u životnoj sredini i njihovi odnosi sa čovekom, tretman otpada. Deo rečnika posvećen je terminologiji koja se tiče praćenje stanja životne sredine kao i na granične oblasti.

Eko-enciklopedija je namenjena širokom krugu čitalaca i kadru, koji rade u različitim oblastima zaštite životne sredine. Istovremeno, knjiga može biti korisna za široki krug stručnjaka iz prakse - šumara, agronoma, geologa, veterinara i lekara, zatim novinara, prevodilaca, kao i svima onima koji se interesuju za eko-bezbednost u nacionalnim, regionalnim i globalnim okvirima.

Izgleda da nam se ekologija sve češće i smelije upliće u svakodnevni život. A zapravo, čim saznamo više o njoj, otkrićemo da je oduvek tu, a da je mi samo sve bolje upoznajemo. Naši preci su, i ne znajući, živeli u skladu sa

zakonima ekologije. To se očekuje i od nas i od svih budućih generacija. I ako ova tvrdnja može zvučati kao, sada već, često upotrebljavana fraza, upravo se u ekologiji nalaze prirodne i trajne veze čoveka sa planetom Zemljom-za sada našom jedinom životnom sredinom. To otkrivamo i u poreklu napisanih eko-pojmova.

Približavajući se Misiji OEBS, naža zemlja je državama Evrope predstavila Englesko-srpski rečnik terminologije u oblasti upravljanja otpadom, ali je neophodno imati i ostale oblasti zaštite i unapređenja životne sredine, na putu približavanja EU. Uz skromnu finansijsku podršku, rečnik su pripremili navedeni autori u saradnji s prevodiocima, lingvistima i drugim stručnjacima-poznavaocima ove oblasti u sistemu eko-bezbednozti. .

Svrha rečnika je da doprine boljem razumevanju reči i termina u oblasti upravljanja otpadom na putu usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva s evropskim standardima. Osnova za izradu rečnika jesu najvažnije direktive EU u oblasti zaštite životne sredine, kao i Bazelska konvencija o kontroli prekograničnog kretanja otpada i njegovom odlaganju, koju je naša zemlja ratifikovala.

Dragi čitaoci,

Pred vama se nalazi eko-enciklopedija/rečnici, nastala kao rezultat višegodišnjeg rada, empirijskog istraživanja, praćenja i saradnje, pripremljeni za potrebe učenika, studenata, nastavnika, profesora, referenata i ostalih subjekata u sistemu eko-bezbednosti. U rečniku se daju objašnjenja za osnovne, često upotrebljavane ekološke i biološke termine, kao i eko-pojmove, koji se neposredno odnose na problematiku očuvanja radne i životne sredine u postmodernom ambijentu, u okviru održivog razvoja.

Složenost mreže komunikacije eksplisira velikim brojem životnih situacija, u kojima može doći do konflikata, a onda i potreba za njihovo razrešavanje drugim putem. Između dosadašnjeg tempa korišćenja prirodnih resursa i sadašnjih rezervi koje su značajno iscrpljene, postoji velika protivrečnost, koju i na ovaj način moprimamo da razrešavamo.